

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,

A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 2 frt 80 kr.
Félévre 1 „ 30 „
Negyedévre 70 „
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

SZITVÁNY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Ellői-út 25. szám. (Kértelek.)

Jobbaházi Döry Vilmos.

A Dunántul legtanultabb és legjobb gazdáinak egyike fejezte be földi pályáját a mult hóban.

Jobbaházi Döry Vilmos abból a magyar birtokos középosztályból származik, mely Magyarország államiságának alapját képezi, a mely középosztály adja a hazának a legkiválóbb politikusokat és a társadalmi élet vezéreit és munkásait. Döry Vilmost kora ifjúságtól fogva a mezőgazdaság iránti előszeretet a gazdai pályára vonzotta, de ő nemcsak szeretetével fordult a mezőgazdasági pálya felé, hanem alapos szakismertek megszerzésével készült rá és a gyakorlat mezején a legjobb és a leghirnevesebb gazdák közé tartozott. Kiterjedt birtokainak magá volt legelső tisztje, legszorgalmasabb és legjobb munkása. Gazdaságának vezetése ezért annyira lekötötte őt, hogy bár tudásánál, szorgalmánál, családi összeköttetéseinél és személyes kiváló tulajdonainál fogva a legnépszerűbb és legtekintélyesebb férfiak közé tartozott, a közélet mezején nyilvánosan alig szerepelt. Ő megelégedett azzal, hogy tanácsával szűkebb baráti körében gyakoroljon hatást a mezőgazdasági közügyekre. Ezért nem kerülhette el, hogy megyéje mint országos hírvő lótenyésztőt a lótenyésztési bizottság élére állítsa és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is választmányi tagjai közé válassza.

Döry Vilmos igazi gazdai sikereit szimmenthali

szarvasmarhatenyésztése terén érte el. Ő egyike volt az elsőknek, a kik Magyarországon a szimmenthali marhát meghonosították és azt tisztavérben tenyésztve a tökéletesség oly magas fokára emelte, hogy tenyészete hazánkban a legelsőek közé tartozik és a külföldön is párját kell keresni. E működése magában Döry nevét a magyar mezőgazdaság történetében maradandóvá teszi. Előkelő szives modora, jó szive, minden nemes és szép iránt való érdeklődése, neki csak barátokat szerzett, a kik most szomoruan állják körül sirját, melyben a legnemesebb jellemek, a legjobb hazafiak és a példás gazdák egyike tért meg öseihez.

Jobbaházi Döry Vilmos. †.

Jobbaházi Döry Vilmos a tolnamegyei ősi Döry családból származik. Született Zombán, 1843. évi február 2-án. Tanulmányait Budapesten végezte és 1864-ben átvette a dombovári uradalom felső-leperdi gazdaságának vezetését. Mint gyakorlati gazda különösen az állattenyésztés iránt viseltetett nagy előszeretettel és nagy súlyt fektetett a szimmenthali marha tenyésztésére. Szimmenthali tenyészete az ország legelsői közé tartozik és számos országos és helyi kiállításokon az első díjakat nyerte el. A közügyek terén, mint az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Tolnamegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányának tagja, tevékenyen működött.

Apponyi Albert választóihoz.

Apponyi Albert gróf, a volt nemzeti párt lángeszű vezére, annak idején pártjával együtt erélyes álláspontot foglalt a kvóta felemelése ellen. Mikor Széll Kálmán lett a miniszterelnök, a nemzeti pártiak tudvalevőleg beléptek a szabadelvű pártba. Kíváncsian várták, hogy most, miután a kvótát csakugyan felemelik, a nemzeti párt volt vezérei s különösen Apponyi és Horánszky a kormányral szavaznak-e vagy sem.

A kvótavita előtt állván, Apponyi elérkezettnek látta az időt arra, hogy kifejtse az ország színe előtt: milyen álláspontot foglal el az újabb politikai viszonyok között a kvóta kérdésében. Nyílt levelet intézett tehát jászberényi választóihoz, a melyben teljesen megmagyarázza politikai magatartását.

Apponyi a felemelt kvótát igazságtalannak tartja, mert az aránytalan terheket ró ránk. A felemelt kvótát azonban mégis elfogadja politikai célszerűségből. Nézete szerint a kvótavitában már Bánffyék alatt elvesztettük a harcot. Olyan viszonyok előtt állottunk, hogy jól vagy rosszul, de ki kellett egyeznünk az osztrákkal azon politikai és gazdasági zavarok elkerülése végett, a melyek meg nem egyezés esetén Magyarországot is, Ausztriát is fenyegetik. A megtörtént tényekkel szemben a tiltakozás s nagy szavakkal való dobálózás nem sokat használna. E helyett a meddőség helyett az államférfiaknak arra kell törekedniök, hogy a rossz alku következményeit lehetőleg kireperálják. És annál kevésbé volna okos dolog a kvóta miatt harcot előidézni, mert nekünk a politikai békére nagy szükségünk van, hogy beléletünkben az előttünk álló nagy feladatokat megoldhassuk, gazdaságilag fejlőd-hessünk, politikai életünk tisztuljon s az önállóság feltételeit lassankint megszerezzhessük. Ennek elérése kell, hogy célja legyen most politikusainknak. Apponyi gróf tehát a politikai harc helyett a békés munkálkodás terére lépett volt pártjával együtt. A közélet ezzel mindenesetre többet fog nyerni, mintha obstrukcióban meritenék ki erejüket.

Horánszky Nándor sem lép a hadakozás terére, de a kvótakérdésben sem igennel, sem nemmel nem fog szavazni, mert ő lévén az, a ki a kvótaemelés gazdasági okokból mindenkor igazságtalannak tartotta, most önmagával ellenkezésbe nem jöhet.

Nagyobb parlamenti harcot tehát a kvótaemelés miatt nem várhatunk, mert politikusainkat áthatotta az a tudat, hogy akkor végeznek bölcs és hasznos dolgot, ha a megmásíthatlan kvótamegegyezés ócsárlása helyett egyetértő, komoly munkálkodással igyekeznek hazájuk sorsán javítani.

A delegációk a királynál.

Bécsben e hó 1-én fogadta a király külön a magyar delegáció (közösügyi bizottság) tagjait. A delegációt Szápáry Gyula gróf vezette a király elé. Ez alkalommal az elnök szokásos üdvözlő beszéde magában foglalta a legfontosabb politikai kérdésekre való rámutatást, de mindenekelőtt Erzsébet királyné elhunytáról emlékezett meg a király előtt gróf Szápáry Gyula oly bensőséggel és hódolatteljesen, hogy ebben az uralkodó szép bizonyítékát láthatta a magyaroknak a trón és a királyi család iránt érzett páratlan szeretetének. Kiemelte Szápáry beszédjében azt, hogy szívesen hozzuk meg a nagy áldozatokat a monarchia s ezzel együtt országunk biztonsága érdekében a hadierőre. De rámutatott egyúttal kedvezőtlen gazdasági viszonyainkra is, amelyek megkövetelik, hogy ne csak a külállamokkal való békés viszony megőrzésére, hanem saját gazdasági életünk fejlesztésére is gondunk legyen. A magyar delegáció ennek a körülménynek szem előtt tartásával fogja a felügyeletet gyakorolni a közös költségvetés megállapításánál.

A király válasza főként a külhatalmakkal való viszonyunk ismertetésére szorítkozott. De ezt megelőzőleg meghatottan emlékezett meg az uralkodó a magyarok rendithetetlen hűségéről, a mely megemlékezés még bensőbbé teszi a ragaszkodást. A külhatalmakhoz való változatlan barátságos viszonyt kiemelte az uralkodó s voltak elismerő szavai az orosz czár békekezdeményezéséről. A szövetségesekkel való viszony háborítatlan főtartását hangsúlyozta és kiemelte, hogy az orosz birodalommal „őszinte és barátságos viszony”-ban állunk.

A királynak a delegáció tagjaival történt beszélgetéseiben most is szerepelt a kvóta-kérdés, melyre nézve a király kifejezést adott annak, hogy igen óhajtanánk tartaná a kvóta-ügynek, alkotmány-szerű, rendes elintézését. A bizottsági tagok azonban elmondották a királynak, hogy az országgyűlésben aligha elkerülhetik az obstrukciót a kvótaemelés miatt.

Országgyűlés.

A kvóta-vita.

Ott hagytuk félbe mult heti értesítésünket, hogy a kvótabizottság jelentése véleményadás végett a pénzügyi bizottság elé került. A pénzügyi bizottság elfogadta a felemelt kvótát s beterjesztette a kvótajavaslatot a képviselőházhoz. Neményi Ambrus előadó kijelentette, hogy a magas kvótát gazdasági szempontból ők is igazságtalannak tartják, de politikai szükségből mégis el kell azt fogadni.

Kossuth Ferencz emelt elsőben szót a kvótajavaslat ellen. Hosszasan fejtegette a függetlenségi párt álláspontját a kvótakérdésben és számadatokkal bizonyítja, minő nagy igazságtalanság a kvóta emelése. Beszéde végén pártja nevében azt a határozati

javaslatot nyújtotta be, hogy a képviselőház mondja ki, hogy a közösüges költségeket nem tartja összegeztethetőknek az önálló magyar államiság létezésével és hogy e költségekhez ezentul hozzájárulni *semmi arányban nem szándékozik*, de utasítja a kormányt, hogy a *pragmatica* sanktióból eredő kölcsönös védelmi kötelezettség teljesítésére vonatkozólag nyújtson be haladéktalanul törvényjavaslatot és másodsorban amennyiben ezen hazafias köteletségének azonnal teljesítésében a főnnálló törvények hátráltatnák, addig is, míg a törvények eltörlésére a szükséges lépések megtehetőek lennének, a képviselőház elhatározza, hogy *az eddig fizetett kvótát semmi esetre sem emeli.*

A Kossuth javaslatát a Ház többsége nem fogadta el.

Thaly Ferencz hosszabb beszédben kifejti, hogy a javaslatot nem fogadhatja el.

Honnan vette a magyar kvóta-bizottság azt a bátorságot, hogy a mikor az osztrák küldöttekkel nem tudtak megegyezni a számítás alapjára, hogy akkor tovább tárgyaljanak. A bizottság ezt nem tudja megokolni. Nem is lehet, mert az ország kára következett belőle.

Azt mondják, hogy politikai szükség volt a nagyobb kvóta elfogadása. Ez a politikai szükség a kiegyezés alapjából folyik. Nos, pusztuljon az ilyen alap, a mely folytonos zavart, rombolást okoz. Azóta még csak a kiegyezés törvényét sem tudták sértetlenül megtartani. Sértetlen e törvény, a mely alkotmányosságot követel Ausztria számára? Nincs is rendes miniszterium odaát s a király is folytonosan beleavatkozik a pártügyekbe. S mi ezzel szemben mindig csak formulát keresünk, hogy ne kellessék tennünk semmit az osztrák zavarokkal szemben. A javaslatot nem fogadja el.

A vitát folytatják.

A „hier“ és „jelen.“

Tudvalevőleg⁷ Barabás Béla nem régiben felelőségre vonta a kormányt amiatt, hogy közös hadügyminiszter elrendelte, hogy az ellenőrzési szemléken a nem „hier“ szóval jelentkezőket megbüntessék. És tényleg sok magyar fiut, akik megszokásból a „jelen“ szóval jelentkeztek, elzártak, sőt egy szegény román fiu ijedtében felakasztotta magát.

A Barabás interpellációjára most felelt meg Széll Kálmán miniszterelnök. Bizonyította, hogy a hadügyminiszter rendelete nem sérti a magyar nyelvet, mert a közös hadseregben a német nyelv a hivatalos s ennek használatát joga volt a miniszternek követelni. Különben csak az esetben történt büntetés, ha a „jelen“ szót makaesszágból használták.

A képviselőház megelégedett a válaszzsal, Barabás Béla azonban nem. Azt mondta, hogy a közös hadügyminiszter rendelete töltött revolver minden magyar fiu szive ellen, a ki a magyar nyelvvel élni

akar. Törvény nélkül nem lehet idegen nyelvet tenni a magyar helyébe. Az, hogy szórványosan fordult elő a büntetés, az csak szomorú jele az időknek. Azt bizonyítja ez, hogy a nemzet fiaiban már kevés az ellentállási erő. A hadügyminiszter rendeletét csak a legfőbb hadur engedélyével adhatta ki. 1867-ben nagy áldozatot hozott e nemzet, mert nagy szeretettel viseltetik királya iránt. Ezért a nagy szeretetért esérébe nem kapunk semmit. A válasz tudomásul nem veszi, de tudomásul veszi azt, hogy a miniszterelnökben, a ki hatalomra jutásakor olyan nagy ígéreteket tett és olyan nagy várakozást keltett, csalódott. Jogilag a hadügyminiszternek igaza van, de mégis csak bánt bennünket a dolog s ezért kormányunknak csakugyan oda kellene hatni, hogy azt a sértő rendeletet visszavonják.

Külügyi politikánk.

A közös költségvetés tárgyalására kiküldött delegációk több bizottságra oszlanak fel. A külügyi bizottság már megkezdte működését. Rögtön az első ülésen gróf *Goluchowski* Agenor közös külügyminiszter megtartotta a beszámoló-beszédét s elmondta, külügyeink milyen állapotban vannak s a külföldi államokkal milyen politikai viszonyban állunk.

A külügyminiszter elsőben is azt emelte ki, hogy a nagyhatalmak között a békés viszony zavartalan s ezt a jó viszonyt az angol-bur háború következményei előreláthatólag egyáltalában nem fogják megzavarni. *Németországgal és Olaszországgal*, két régi szövetséges társunkkal a legjobb barátságba vagyunk s ez a hármasszövetség a békét jövőre is biztosítani fogja. *Oroszországgal* is szorosabb egyetértésre jutottunk a Balkán-államokra nézve, még pedig abban, hogy a Balkán-államok beléletébe sem innen, sem onnan nem kell beleavatkozni. *Szerbiával* különösen az állatforgalom miatt sok surlódásunk volt, de belátva, hogy ennek ő adta meg az árát, jó szomszédá vált. *Török-Angol- és Franciaországgal* szinte jó barátságban vagyunk úgy, hogy az általános helyzet jelenleg aggodalomra nem ad okot. Sőt a *hágai* békeértekezlet sokban hozzájárult a világbéke biztosításához. Ezután a miniszter a jövő feladatairól beszélve, szükségesnek tartja *haditengerészetünk fejlesztését*, hogy a tengerentuli államokban mi is csinálhassunk kereskedelmi politikát, mint a többi európai államok teszik. Erre természetesen pénz fog kelleni s kérdés, vajjon a közösügyi bizottság helyesnek fogja-e találni azt, hogy milliókat áldozunk haditengerészetünkre, mikor ez csak az osztrák iparnak tesz szolgálatot, de nem a magyar-nak, amely még a haza szük határain belől sem tudott piacot hódítani. Eltekintve ettől a vitás ponttól, a külügyminiszter nyilatkozatait megnyugvással vehetjük tudomásul.

Gazdagylés Pozsonyban.

Arad után az ország északnyugati részének nagy központjában, Pozsonyban tartottak a múlt vasárnap gazdagylést.

Annyi mindenféle baja van a magyar gazdának, hogy nem árt, ha panaszos szavát minél többször felemeli s követeli, hogy baján a kormány segítsen.

A pozsonyi gazdagylésen, melyet a vármegye-ház nagytermében tartottak meg, mindmegannyi égetően sürgős orvoslásra szoruló dolgok kerültek szóba. Kiváltképen sok kisgazda hallgatta végig az előadásokat, melyek elseje volt *Bernát István* előadása a szövetkezeti ügyekről. Már sokszor irtunk a szövetkezet üdvös voltáról s nem tudjuk eléggé ajánlani, hogy minden községben, ahol még szövetkezet nincsen, alakítsanak a község gazdáit. *Bernát* kimutatta, hogy a kisgazda és kisiparos, csak szövetkezve együttesen képes megbirkózni a kapzsi kereskedelem nyereszkes hajlamaival. A hazafias és becsületes elemek egyesítésével lehet biztosítani nemzetünk jövődjét. *Bernát István* szép előadásának lesz is fogantója bizonyára és Nyugat-Magyarország községeiben terjedni fog a szövetkezés eszméje.

A gyűlésen egy nemes főúr: gróf *Széchenyi Imre* a Gazdák Biztosító Szövetkezetéről tartott előadást. Ezt az intézetet a gazdák országos nagy testülete alakítja meg még december hónapban azért, hogy megvédhesse a gazdákat a kartellbe lépett biztosító, társaságok ellen, melyek évről-évre egyre emelik a tűz- és jégbiztosítási díjakat.

Zselénski Róbert gróf pedig az adóreformról tartott előadást és kimutatta, hogy az adók rendszerének gyökeres megváltoztatását úgy sebtiben, amint a kormány akarja, nem lehet keresztül vinni. Adót emelni meg éppen nem lehet mostanában, mert hisz csak úgy nyög a földmives és kisiparos osztály a mostani adóterhek alatt.

Rubinek Gyula a szeszértékesítő szövetkezetről, *Wolf Gergely* pedig a pozsonyi kiviteli marhavásár felállításának szükségességéről beszéltek a pozsonyi gyűlésen, melynek bizonyára meg lesz az üdvös hatása, hogy a közvéleményt megint rá irányították néhány fontos kérdésre.

A magyar ipar pártolása.

A magyar iparosok országos nagy testülete egyik utóbb tartott gyűlésén elhatározta, hogy országos mozgalmat indít meg a magyar ipar pártolása és fölkarolása ügyében.

Az Országos Iparegyesületnek megszívelésre méltó határozatát az alábbiakban közöljük:

Egyesületünk állandóan szem előtt tartva az iparpártolás terén reá váró feladatokat, minden általános és speciális alkalmat készséggel ragad meg arra nézve, hogy e téren gyakorlati eredményeket érjen el. Ilyen alkalom gyanánt kínálkozik a kvótámelés küszöbön álló nagyfontosságú eseménye,

mely elől politikai okokból kitérni nem lehetett. De mert az ország egész közönsége érzi és tudja, hogy ez a kényszerű áldozat mindenkit kelletlenül érint: minden hazafias érzésű magyar ember bizonyára szívesen fogja az alkalmat keresni, hogy ezért legalább némi elégtételt szerezni segítsen.

És így ha valaha, akkor most lehet kilátásunk megvalósíthatni azt a régi óhajunkat, hogy a közönség ne vásároljon se osztrák, se külföldi cikket, hanem részesítse előnyben szigorú következetességgel a hazai gyártmányt, hogy e révén a feláldozott milliókat legalább részben visszahódítsuk a magyar iparnak és szorgalomnak. Indítványozom, hogy ez alapon indítsanak egyesületünk országos mozgalmat és úgy a kereskedelmi és iparkamarák, mint az ipartestületek és más ipari és társadalmi körök, a kaszinók és egyesületek útján, végre az egész hazai sajtó támogatásának kérése mellett forduljon ismételtén a hazai közönséghez a magyar ipar és termelés következetes pártolása érdekében, hogy e révén Ausztriának évi 800 millió koronás összegű behozatali többletét lehetőleg csökkentjük és túlfizetett áldozatunkat behozzuk.

KÜLFÖLD.

Az angol-bur háború. Az angolok mikulása ijesztő alakban érkezett meg Transzválból. Ujabb táviratok arról tudatnak, hogy a burok testvérmemzete, a fokföldi hollandusok fölkeltek. Ez volt az angolok réme, a mitől előre féltek. Hogy megérthessük e hír nagyjelentőségét, tudnunk kell, hogy a transzváli burok száma 200 ezer, az Oranzs állam lakói csak 80 ezeret számlálnak, míg a most fegyvert fogó fokföldi hollandusok a két előbbinél együttvéve többet tesznek ki, mert 350 ezer lakost számlálnak. A Fokföld északi részén felkelő hollandusok egyszerre 20 ezeren csatlakoztak a szabadságért harcra szóló burk testvérek táborához. És ezzel megakadt az angolok előnyomulása.

Joubert, a burok derék vezére összevonta seregeit Ladysmith (olv.: Lediszmit) körül és nap-nap után szorongatottabb helyzetben kerül Withe tábornok angol serege az északi harcmezőre. Hanem a hős *Joubert* utóbb a nyugati harcmezőre utazott, hogy a haderőt ott is szervezze. Natál és Jóreménységfok gyarmataival proklamáció útján tudatta, hogy az angol kapzsiság kényszerítette háborúra. Csapatái a polgárok iránt barátságos emberek és ha bárkinek bántalma esik, haditanács meghallgatja panaszait. A háborút művelt és emberi érzelmektől áthatott néphez illően fogják viselni, mint a kiket a mindenséget kormányzó Isten vezérel.

A múlt hét eseményeiről még meg kell emlékeznünk. *Mathuen* tábornoknak győzelmi hírei valótlanoknak bizonyultak. Az előnyomuló angolok súlyos veszteséget szenvedtek Granspannál és a Modder-River mellett. Közel kétezer emberébe és számos tisztjébe került ez a csata a győzőnek, ki ott áll most a buroktól körülfogva, hogy sem előre, sem visszavonulni nem képes. Az angol-bur háború hova-tovább nagyobb mérvet ölt. *Chamberlain* angol miniszter 100 ezerre kívánja kiegészíteni az afrikai csapatokat, hanem a szabadságért küzdő burok felett aligha győzni fog.

MI UJSÁG?

A „Független Ujság“ új regénye.

Lapunk ujévi számában egy érdekes regény közlését kezdjük meg. A regény címe:

«Szegény Bardóczné»,

melyet a „Független Ujság“ részére a „Független Ujság“ régi ismerőse: *Péterfy Tamás* írt, a kit olvasóink előtt, eddigi munkássága után dicsérnünk is felesleges. „Szegény Bardóczné“ esete a dicső magyar szabadságharcz idejéből van merítve. A vadregényes Erdély legszebb táján foly le, hol az érzékenység csodás alakjai koszorualakban veszik körül Abrudbányát, a kiesfekvésű aranybányatelepet. Az események benne érdekesek és oly gyorsan váltakozók, hogy az olvasót teljesen magokkal ragadják kies vidékre, hol a szép Bardócz Rózsikát sok veszély fenyegeti. Prodán, az oláh vezér rablócsordája, mely felgyujtla a magyarok házaít: a Janku közbelépése, ki akkor még iszonyodott az ártatlanok vértől; a boldogtalan anya küzdelme, kinek két, férjétől való fia és leánya nem ismerte egymást és megszöknek; a szegény Bardóczné átka, melylyel sujtó csapást kiált a Janku fejére; ime ezek főbb mozzanatai az érdekesítő s hazafias érzéssel megírott regénynek, melyet a „Független Ujság“, áldozatokat nem kimélve, abban a reményben szerzett meg, hogy olvasóink elismerését ezzel is fokozottan kiérdemelnünk sikerülni fog.

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése november hó 30-án lejárt és a kiknek külön levélben postautalványt küldöttünk, felkérjük, hogy előfizetésüket lehetőleg azonnal megújítani sziveskedjenek, mert ezek a t. előfizetők ezen számon kívül már több számot nem kapnak.

Vörösmarty-ünnep. Szép emlékünnepet rendezett vasárnap a nemzeti demokrata munkáskör, melynek tagjai mind hazafias érzésű munkások. Vörösmarty Mihály születésének 100 éves emlékét ünnepelték meg. Az iparok képzésére kiküldött országos bizottság megbízásából Katona Béla tartott ünnepi emlékbeszédet. Az emlékbeszédet szavalat, majd pedig alkalmi szindarab követte, melyet műkedvelők adtak elő szép sikerrel.

Távíró Budapest és London között. A héten nyílt meg az első távirati közvetlen összeköttetés Angolország és Magyarország között. A megnyitás alkalmával Hegedüs kereskedelmi miniszter küldötte a legelső táviratot Norfolk hercegnek, az angol főpostamesternek. Üdvözlését szívélyesen viszonzotta és ezután Londonból egyenesen Budapestre fogjuk kapni az angol táviratokat a 2200 kilométer hosszú dróton át.

Hazafias lelkes. Lőcsén Kompanyik Celestin apátplébános hazafias eszme megvalósítására törekszik. A magyar nyelvet akarja a szószeken állandósítani. A három vármegyére kiterjedő *szepesi püspökség 165 parochiája közül egyikben sem használják a szószeken a magyar nyelvet s így a hazafias pap a*

szószekek magyarosításával uttörőként szerepel. A városban nagy elismeréssel és tetszéssel fogadták a hazafias tervet.

Kossuth-szobor Torontál-Vásárhelyen. Torontál-Vásárhely község derék polgársága egy értekezleten, melyet ifju Szenté Imre, a polgári kör elnöke hívott egybe, nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy Kossuth Lajosnak szobrot állít, melynek költségeit közadakozással szerzik össze. A szobrot Torontál-Vásárhely nagy terére szánták s a lakosság körében rögtön hozzá is fogtak a házról-házra való gyűjtéshez. Érdekes, hogy a szerény anyagi viszonyok között levő falvak sietnek Kossuth-szobrokat állítani, míg a nagyvárosok — köztük az ország szive Budapest — pihentetik ezt a kérdést, ami nem vet valami szép világot hazafiságukra.

Egy honvédtiszt öngyilkossága. Ájer Mihály nyugalmazott honvédezedes Győrben agyonlőtte magát. Ájer nyolczvanegy esztendő volt. Végigharczolta mint honvédszázados a szabadságharczot és ezután hat évig fogságban volt. A magyar honvédség szervezésekor őrnagygyá nevezték ki és mint ezredes vonult nyugalomba. Halálának híre nagy részvétet keltett.

A szabadkai honvédelemk leleplezése. Szabadka város lakossága a mult vasárnap leplezte le a kaponyai ütközetben elesett honvédek emlékének szentelt szobrot, a mely mintegy 15 méter magas, hatalmas talapzaton álló gula. Tetején cserkoszoruzott ágyun turul madár áll kiterjesztett szárnyakkal, esőrében kardot tartva. Az ünnepélyen részt vett a vármegye szine-java. Ott voltak Bács-Bodrog vármegye 48-as honvédei majdnem teljes számban Leszkoczky István őrnagy vezérlete alatt, a kaponyai csatában hordott zászlóval.

Gyujtogatás Békésen. Békésről írják, hogy ott egy idő óta napirenden van a gyujtogatás. Különösen éjnek idején működnek ily módon gonosz kezek. A napokban is a pap házát gyujtották fel. A házi cseléd, Kertész Zsuzsánna, mentés közben az égő tető alá került, mely rászakadt. A szerencsétlen leányt nem lehetett kimenteni s a szó szoros értelmében porrá égett. Az előjáróság elhatározta, hogy kötelező állandó éjjeli őrködést rendel el a lakosság között.

Mértékletességi kávécsarnok. A magyarországi kékkereszt-egylet, melynek célja társadalmi uton az iszákosság ellen működni, fontos intézmény honosítását kezdi meg Budapesten. Jövő héten nyitja meg első mértékletességi kávécsarnokát. A kávécsarnokban szeszes italt nem árusítanak. A látogatóknak az egylet népszerű előadásokat tart s könyveket kölcsönöz ingyen. Az ilyen kávécsarnokok a külföldön nagyon el vannak terjedve s igen beváltak.

Álarczos rablók. A nádasdi vasgyártelepen két álarczos rabló tört be a 70 éves Póka Ferenczhez, mikor ez már az ágyban feküdt. Az egyik neki esett a védtelen öregnek és a párnák alá temetve, fogva tartotta, míg a másik minden értékes holmit s a szekrényben lévő készpénzt elrabolta. Az álarczos rablóknak nyoma veszett.

Mátyás király csurgókutja. A budai királyi palota átalakításával minden régiség eltűnik, átváltozik. Jóságos uralkodónk nagy elődjéhez, Mátyás királyhoz méltó emléket készített, újraépíteti Mátyás király csurgókutját. Az alakok elkészítésével Strobl Alajos jeles szobrászt bizta meg és megígérte, hogy érezbeöntés előtt, mikor gipszből kész lesz, meg fogja személyesen tekinteni azt a királyt. A csoport, mely Mátyás király vadászatát fogja ábrázolni, jövő őszire el kell készülnön.

Polgár és katonatiszt. Nagyváradon tudósítónk egy kapitány indokolhatatlan eljárásáról értesíti lapunkat. A személyes szabadság hallatlanul erőszakos megsértését követte el minden igaz ok nélkül Nagyváradon egy kapitány, a mi óriási felháborodást kelt a polgárság körében. Ugyanis a vár előtt őrt álló katonáknak kegyetlenül elvert egy ott játszó vak fiuskát. Czimmerman Mátyás rászólt az őrré, hogy miért bántja azt a fiút, az egy tisztességes puska-műves gyermeke. A szóváltásra odajött egy kapitány s nyersen rátámadt a polgáremberre és a mikor az tiltakozott az ilyen eljárás ellen, a kapitány rögtön fegyveres katonák közé fogatta és bekísértette a várba, a hol egy óráig fogva tartotta. Azután katonai őrzéssel nagy néptömeget kísérve átkísértette a rendőrségre, a mely azonban rögtön szabadon bocsátotta s a személyes szabadságának ilyen hallatlan megsértését áttette a katonai parancsnoksághoz.

Felségsértés boros pohárral. Bozovics krassószörénymegyei községben felháborító botrány történt. Az odavaló román kaszinóban nagy multság volt, melyen a község egész előkelősége részt vett. A jól sikerült mulatságnak valószínűleg a bíróság fog véget vetni. Ugyanis Szatinádi Mátyás, a község jegyzője felkapta poharát az asztalról és úgy tett mintha inni akarna. Ezenközben a szemközti falon a király arczképére esett tekintete. Fogta hát a boros poharat és odacsapta teljes erejével a király arczképéhez. A jobbérzésű emberek a felségsértő jegyző ellen megtették a feljelentést.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület titkárai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptára 1900-ra.

A „Köztelek Zsebnaptár“ ezen **hatodik évfolyama** régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár“ ára a „Független Ujság“ előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

1 forint 60 krajczár.

Megrendelhető

a „Független Ujság“ kiadóhivatalában,

BUDAPEST,

IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

GAZDASÁGI DOLGOK.

Az állatok gondozása és takarmányozása.

„Ló elli a csikót, de abrak az anyja.“ Mondják, hogy ez Arábiában szólásmod; azt hiszem azonban, hogy saját kárainkon oly sokszor okulva, nálunk is már azzá vált, vagy legalább válhatott volna.

Téved azonban az, ki azt véli, hogy ez csak a lóra, csikóra szól. Szól ez az arany mondás mindenemű állatunkra. Ki ne hallotta volna, hogy az egyik szomszédasszony tyukja nagyobb tojást ad, mint amazé és miért? Tyukját a gondos szomszédasszony télen megvédi a zord hideg ellen, jó meleg és tiszta ólban tartja, gondosan eteti. A tyuk teste nem dolgozik fel tulságos mennyiségű tápláló anyagot, mint különben tennie kellene a hőhiány esetén s így a felvett tápláló anyagokból több marad ugy saját testének növelésére, mint a tojások előállítására. Korán kezd tavasszal tojni és tojik sokáig szép nagy tojásokat.

És ez így van minden állatunkkal, ha mi gondoskodunk azok számára kellő melegségű, tiszta, egészséges levegőjű helyről, állataink bizonyosan jobban fognak fejlődni és egészségesebbek lesznek mint a hideg, sötét, piszkos istállókban.

Ha tehát állatokat haszonnal akarunk tenyészteni, mindenek előtt tiszta, világos, egészséges lakhelyről kell gondoskodnunk, mert ez az állattenyésztésnek egyik alapföltétele.

De nem kevésbé fontos szerepet játszik az állattenyésztésnél a takarmány megválasztása s annak okszerű adagolása.

Tudjuk, hogy az éghajlat és földünk alkatrészei vidékenként más-más növények tenyésztésére bírnak előnnyel. Például a stíriai lóhere Arábiában, sőt hazánkban különösen az alföldön nem diszlik, mert életföltételéhez megkívántató páratartalom légkörünkben nincs meg elegendő mennyiségben; a nedvesség különösen a nyári hónapokban nem elégséges; de viszont a Stíriában termő árpa nem bír azon táperővel, melyet Arábia vagy Alföldünk nyári meleg napjai a benne rejlő ezukortartalom kifejlésének elősegítése által az itt termett árpának kölcsönöznek. Fődolog tehát a takarmányozásnál, annak tápláló képességét figyelembe venni. Mert hisz kinek állana, vagy állhatna leginkább hatalmában a faj okszerű megválasztása mellett, helyes, kellő időben teljesített, takarmány adagolása által állatainak fejlődésére a legközvetlenebben hatni, mint éppen a gazdának.

Hogy mire viheti az észlelő gondos gazda e téren munkálkodását, azt ezer eset igazolja; az ilyen kezekből láthatjuk kikerülni az oly állatokat, melyeknél a test teljes összhangzatban áll a hosszúság, magasság, fej, nyak és lábakkal, valamint a szépen kidomborodó izmokkal. A természet adta anyagot,

az ember saját akarata szerint öntheti alakba. Idomíthat, létesíthet.

A gondozásnak, már az anyatejtől még el nem választott — fiatal állatnál kell kezdődni s a teljes kifejlődésig szakadatlanul folytatódni, később pedig, mikor az állat elérte teljes kifejlődésének fokát és rendeltetésének alávetetik, a gondozást folytatni kell, mert ha munkát kapunk az állattól. adjunk helyébe jó, gondos tartást.

Látjuk, hogy az első évében elhanyagolt esikő, borju, bárány és malacz, nagy fejű, görbe hátú, gyenge lábu lesz, sőt igen sok esetben még színét is elveszti, mint ilyen tehát soha sem fogja a gazdának azon költséget megtéríteni, a mennyibe tartása került s illetőleg az általa felhasznált érték s ez már magában véve büntetése a gazda gondatlanságának. De meg büntetés az is, hogy az ilyen ember állatait használni alig meri, mert félnie kell, hogy erőtlenné állatkái akaratlanul is megtagadják a szolgálatot: azok munkaereje az ily gazdánál legnagyobb részt kárba vesz, mert megtérítés haszna nélkül fogyasztják a gazda készletét.

Oda kell tehát törekednünk, hogy állatainkat gondosan ápolgassuk, mi az istálló tisztántartásában, az állatok napontai kefézésében, mosásában áll, egybekötve a szelid bánásmóddal. A takarmány helyes megválasztása, pontos adagolása soha sem fog káros hatású lenni.

Nézzon utána a gazda, vajjon eselédei kiadott parancsát teljesítik-e, mert a legmegbízhatóbb szolgáló is, ha nem néznek utána, inkább keresi a maga, mint a gondozására bízott állatok kényelmét.

A gyom irtása.

A kár, melyet a gyomok miveleti növényeinkben okoznak, eléggé ismeretes. A gyomok a szántó föld talajából tápanyagokat vonnak el, mert miveleti növényünket rendszerint megelőzik.

A talaj nedvességi viszonyaira szintén káros befolyású, mert tulszárnyalva miveleti növényeinket. azoktól elvonja a levegőt és a napfényt, tehát azt a fontos két tényezőt, a mely a növényzet buja fejlődéséhez okvetlenül megkívánatik. Azonkívül pontos tudományos kísérleteknél kiderült, hogy a nagyon elgyomosodott talaj mindig néhány fokkal hidegebb, mint a gyommentes a mi megint a talajban végbemenő kémiai folyamatoknál bir jelentőséggel. A gyom igen sok esetben annyira csökkenti a termést, hogy a gazdálkodás csak akkor fizeti ki magát, ha előzőleg a nyomot elpusztítjuk, mert csak ebben az esetben térülnek meg az újabban mind kiterjedtebben használt műtrágyákra és a jó vetőmag beszerzésére fordított kiadások. Habár nagyon nehéz, sok esetben talán lehetetlen is a gyomot teljesen elpusztítani, mégis ajánlatos azt legalább annyira irtani, hogy ne legyen képes a miveleti növények terméshozamát kedvezőtlenül befolyásolni.

A gyom irtásánál főképen két szempontot kell figyelemre méltatnunk, meggátolni azt, hogy gyommagvak kerülhessenek a szántóföldre, a szántóföldben levő gyommagvakat és növényeket pedig ki kell irtani. A vetés által jelenleg csekély mennyiségű gyom kerül a szántóföldre, mert minden intelligens gazda jól megtisztított vetőmagot használ. Szelelő rostát a legtöbb gazdaságban használnak.

Mindazonáltal óriási mennyiségű gyom kerül a szántóföldre és pedig az istállótrágya révén. Azon gyommagvak, a melyek a takarmány, polyva és szalmában vannak, keresztül mennek az állat testén és legnagyobb részt még csiraképes állapotban kerülnek a trágyába. Számos esetben azzal akarják a gyommagvakat ártalmatlanná tenni, hogy a megdarálendő gabona közé keverik. Az apróbb magvakat azonban a malomkő csak nagyon tökéletesen nyomja szét s így a legnagyobb részük sértetlen és csiraképes állapotban kerül a trágya közé. Tehát a takarmányokra is ügyelnünk kell, nehogy ezekkel a gyomok kerüljenek a szántóföldbe. Különösen ügyeljünk arra is, hogy a széna kaszálása tulkésön ne történjék, mert ez esetben is bizonyos, hogy érett gyommagvak kerülnek a trágyába. Sok gazda méltán csodálkozik, honnan kerül a luczernás feltörése után az a sok taraczk, holott a vetés alkalmával talaja teljesen tiszta volt... Ez valószínűleg arra vezethető vissza, hogy a taraczk magva a tulérett szénából került az istállótrágyába s megfelelő viszonyok között — tehát, ha a talaj évekig nem műveltetett — a taraczk kifejlődik. A kereskedelmi erőtakarmányok, különösen a korpák révén szintén kerülhetnek gyommagvak gazdaságunkba. Ez okból az ilyeneknek a beszerzésénél szintén legyünk azok gyomtartalmára figyelemmel. A komposzt által is nem ritkán elgyomosítjuk talajunkat. Bár jó jelnek tekinthető, ha a gazdaságban komposztrakás van, a melyre minden hulladék kerül, de bármennyire gondosan történjék is annak átdolgozása s ha trágyalével öntözzük is, ez által még nem érjük el azt, hogy az összes magvak csiraképességüket elveszítsék. Épen azért a komposzt nem a szántóföldre, hanem a rétre való.

Amint tehát láttuk az istállótrágyában és egyebekben jelentékeny mennyiségű gyommagvat juttatunk szántóföldünk talajába és így a már meglévő gyomok állományát szaporítjuk, ha már most meggondoljuk, hogy a különböző gyomok magvai csiraképességüket rendkívül hosszú ideig képesek megtartani s azoknak mindig csak egy kisebb százaléka kel ki, könnyen megmagyarázhatjuk magunknak, miért oly nehéz a gyomokat tökéletesen kiirtani.

Miután láttuk, miként kerülhetnek a gyommagvak szántóföldünk talajába, szükségképpen a gyomok irtásával kellene foglalkoznunk.

A szerint, a hogy a szántóföldön előforduló gyomok melyik csoportjába tartoznak, lesz irtásuk más és más. Erről más alkalommal.

MULATTATÓ.

NÉPDALOK.

Ez a kis lány...

*Ez a kis lány azt mondja,
Hogy jól megyen a dolga,
Mert huszár a babája,
Czukor-édes a szája.*

*Az a kis lány azt teszi,
Hogy a bakát szereti.
A huszárnál, ha kisebb,
Annál százszor kedvesebb.*

Hej, petrencze!...

*Hej, petrencze, kis petrencze,
Kicsike, mint a kemencze.
Mégis nagy bü köt hozzája
Hűtlen babám dült alája
Bizony kettésével,
Az új kedvesével!...*

*Hej, a boglya, szénaboglya,
Rámás esizmám azt ropogja:
Nagyobb vagy a petrenczénél
Eltakartál jobban emél,
Napsütése feől,
Irigy szemek elől!*

Péterfi Tamás.

Ignác sógorék.

— Góbéság. —

Ott kezdődött az öreg járásbíró ur érdeklődése, mikor esik-csatószege Ineze Ignác törvény elé került a sógorával, esik-szentkirályi Esztergály Ignáczezal. Késő ősszel volt, mert zabhordás közben akadt össze a két sógor szekértengelye a keskeny mezei uton. Évek óta nem beszéltek egymással az osztokodás után, hanem most a haragos góbék közül egyik megszóllalt.

— „Hó, megállj!” — kiáltott Ineze Ignác, nehogy eltörjék a szekértengelyeket. S ez a rövid két szócska annyira dühbe hozta Esztergályt, hogy menten helyben hagyta a sógorát.

A törvény előtt rendesen folyt le a két góbé ügye. Mind a két fél beismerte a „hó, megállj!” kiáltás rettenetesen sértő voltát, de a tekintetes járásbíró ur azon kérdésére, hogy miért sértő a „hó, megállj!?” — arra nem válaszoltak Ignác sógorék, hanem egymásra tekintve elvörösödött az arcuk egész a nyakesigájokig...

Sértőnek, bántalmazónak és szörnyü tettekre ingerlőnek vallották azt a két rövid szócskát, de az

okát nem mondták el. Az öreg járásbíró ur, nem annyira hivatalos állásából kifolyólag, de mint az ilyen alkalmakkor takargatni szokot derüs históriák kedvelője, annál inkább érdeklődött az Ignác sógorék története iránt. A két góbénál nehezen boldogult. Hanem az öreg nem az a legény, a kinek fejből egyhamar kimegy a história vadászat. A góbéságokért rajongó öreg urnak nyolcezesztendők után sikerült Ineze Ignácot kapacitálni egy vidám kaláka alkalmával. És kiderült ez a história a boros poharak kedves csengései mellett, miként következik:

Csik-csatószege Ineze Ignác katona korában írástudó ember lett. Ott nyerte tudományát a katonaság altiszti iskolájába, hol az elemi tanító urak „figyelmezz” kiáltásai helyett, „haptákat” döngött az őrmester ur torka. Hát azt mondják, hogy ez nem alapos tudás, nem tudomány, de mégis pennás embert csináltak belőle!

Mikor hazajött és megnősült, hát sógorságba keveredett esik-szentkirályi Esztergály Ignáczezal, aztán a Kovács család minden irományai rá szállottak, mint írástudóra.

Bántotta is ez a dolog Esztergályt szörnyen, de ő nem tanult a katonaságnál!... Boszujában egy alkalommal meglátott Ineze Ignácznál a gerendába feldugva egy nagy pecsétes írást, hát nagy titokban ellopta. A kántor uramnál pedig kisillabizálták, hogy az nem egyéb, mint a Kovács Miklós nagyváradai püspök atyjokfiának a Kovács család részére hagyományozott fundáció levele — latinul írva... Nagy summa! Kántor uram kiszámította, hogy négyes kamattal azóta száznyolczvanezer forintokra rugott fel, mely összeg csak a Kovács családot illeti. Tehát a két Ignác sógort, kik szerencsések valának birni az utolsó két Kovács leányt feleségül. Így minden bizonynyal őket illeti... mást senkit!... Ez kivolt sütvé.

Egy hét mulva nagy titokban eladának száz birkát Ignác sógorék, hogy utánna nézzenek az örökségnek. Tengelyen mentek Brassóig. Ott a pénzt beváltották csupa szinaranyra... és itt megkezdődött a góbé észjárás. (Csak nem állithatunk be ezüst, vagy rézpénzzel a szép örökség után! — jegyezte meg egyik Ignác.)

Vonaton érkeztek Nagy-Váradra. Hanem ez nagy város!... Hogyan találunk rá a püspökre?... Lehet itt sokféle püspök!... még oláh püspök is!... Végre csak kifundálták, hogy tappéntattal járnak el. Ugy is csinálták.

Előbb megtudták az utcán, hogy melyik a római katolikus templom. Oda bé menének, hát csakugyan az volt!... Annak a harangozójától megkérdezték, hogy hol lakik a kántor, a kántortól a papot, a paptól az esperest, az esperestől a kanonokot, a kanonoktól a püspököt! Így minden bizonynyal jó helyen jártak.

Hanem nem olyan könnyü dolog püspökkel

HALDOKLÓ TERMÉSZET.

beszélni! Először jelentkeznie kellett a titkári hivatalban. No, de a titkár még csak nem is püspök! minek okáért nem sokat teketóriáztak vele... mégis csak el kellett mondani czéljukat, a mit így pusztá szóra el sem hitt a titkár.

Hát erre csupa boszúból előhuzta csik-esatószege Inceze Ignác a nagy pecsétetes levelet a fundációról. Hanem a kezeik közül kinem adták volna a világ sűrű kinesiért. Ugy fogták a két szélét két oldalról, mint a magyar czimert az angyalok. Hadd lássa a tisztelendő titkár ur az igazságot, aztán pukkanjon meg tőle, mint a varas béka!...

Igy olvasta ki a tisztelendő titkár ur kellő távolból, miszerint néhai Kovács Miklós nagyvárad püspök Ő eminenciája, — nyugodjon békével, — halála előtt olyan fundációt tett a családjára részére, melynek kamataiból a Kovács fiuk tanitassanak.

— Ez az igaz! — bizonyítja csik-esatószege Inceze Ignác egy nagyot nyelvéen utána nyomaték szempontjából.

— Kovács fiu nincs! tehát mienk a juss, mint a két Kovács leány igaz hűtös társaié, — folytatta a másik.

— Ezért kell a püspökkel beszélni! — szolt rá Inceze Ignác.

— Csak a püspökkel tárgyalunk! dupláz reá Esztergály Ignác.

A titkár megvárta a két góbé egymást biztató versengését s azután tovább magyarázta a szorongatott nagy pecsétetes levél tartalmát.

— A Kovács család leányára jutván...

— Jutván... — kottyant utána Esztergály s megakarta mutatni, hogy ő is tud, a miért nem irástudó!

— Fiaikat nem tanitathatott...;

— Tathatott!...

— Minek következtében alapító...

— Lapító...

— Hagyomány levele szerint ötven évek elteltével, mint...

— Tével, mint...

— Mint haszonélvezetbe nem vett tőkét, más jótékony alapítványaival...

— Nyaiával...

— Össze csatolni, azaz felosztani végrendeli azok között arányosan.

Azt is megmagyarázta a tisztelendő titkár ur, hogy a kikötendő ötven év a mult hónapban lejárt, de a góbék nem akarták megérteni, hanem a püspökkel kívántak beszélni mindenáron.

A titkár engedett a kérelemnek s nem is a góbékat, de a püspököt vezette a két Ignác sógor elé.

No, akkor elhitték. Az eminenciás ur szépen elmagyarázta, sőt a nagy pecsétetes levelet is nálók hagyta megnyugvás okáért. Elbucsztak a rezidenciából, hanem nem tudtak egyébről beszélni, úgy belefurta fejükbe magát az örökség. A mint a vasuti állomás felé ballagnak, meglát csik-esatószege

Inceze Ignác egy ezégtáblát. Egyik oldalán üveg, a másikon pohár és kisüti a közepére rajzolt betűkből nagy tudományosan a többit is.

„Hó, megállj!

Itt a jó bor, itt igyál!”

Azt mondja csik-szentkirályi Esztergály Ignác, hogy „ide mennék bé sógor!” Hát béeregtek és tovább számlálták a szép örökséget, éppen mintha megvolna. Inceze Ignác pennára vette és nemsokára kibökte, hogy harminczhatezer darab tizkoronás aranyat teszen ki a summa. Sőt a szemléltetés okáért néhány aranyat lecsengetett a tizkoronások közül. És ittak a borból.

Az is tetszett a két góbénak, hogy nem is ők járultak a püspök elé, hanem az eminenciás urat ezitálták elibök... Ugy biz a...

A szomszéd asztal mellett lézengő zsidók figyelni kezdtek a nagy summákról beszélő székelemekre és elkezdtek az atyafiakat csalogatni. Egymás között játszották: „itt a veres, hol a veres?”

Csik-szentkirályi Esztergály Ignác jó ideig nézte az ügyetlen játékosokat, s a fejét könyökeire támasztva szipáskolt a pipájából. No, de a vége mégis csak az lett, hogy beleszólt: ő tudja hol a veres!

Csak az első szóra vártak a zsidók. Nyomban körülvették a góbékat s kezdődött a játék — aranyban. A két Ignác sógor előbb szépen nyert, hanem később észrevették, hogy a zsidók csálnak és az aranyak mindenik kislájbí zsebéből elfogytak. Oda volt a száz birka ára...

Ekkor körülnéz csik-szentkirályi Esztergály Ignác, s azt mondja a sógorának:

— Te konyé, én suhintok, te söpörj!

Hát úgy is lett. Esztergály végig suhintott hosszú góbé karjával, hatalmas öklével a három zsidó orra előtt, mire azok bekerültek az asztal alá, s azalatt Inceze Ignác besöpörte az aranyakat az asztról a nadrág zsebébe. (De úgy megtalálta nyomni a zsebet, hogy az belyukadt és az aranyak lehullottak a csizma szárába.)

Valamivel később a rendőrség előtt állottak. Bepanaszolták a zsidókat, a kik megfosztották minden pénzüktől. Így került be a két Ignác sógor becsületes neve a rendőrség panaszkönyvébe. Ott diszelgett szépen, miként bemondották: csik-esatószege Inceze Ignác és csik-szentkirályi Esztergály Ignác. Pénzt nem találtak nálók. A zsidók bennmaradtak, őket ideiglenes kihallgatásig elbocsájtották.

Mig a zsidókat kimosdatták betört, véres orraikkal, azalatt a két Ignác sógor kinézett az állomás felé és elutaztak. Azt mondta Esztergály, hogy most van pénz, hát látogassák meg a Bánfi-Hunyadon lakó atyjok fiát is.

Ugy esett, hogy Bánfi-Hunyadon leszálltak, s éppen jókor, mert nyomukban volt a körözés... A nagyvárad rendőrség tisztába jött az ügygyel és

HALÁSZAT SZIGONYNYAL ÉS CSÁKLYÁVAL.

köröztette a két góbét. Hanem a vasuton nyomuk veszett.

Igy került a köröző levelük Csik-Csatószege a bíróhoz, a ki közbe legyen mondva, éppen a testvérét tartotta Esztergály Ignácznak. Sógorságban vala a körözőttekkel.

Megesóválta a fejét a rettenetes iratok láttára és ökümlni kezdett a mentségekre. Végre rákanyarította kaeskarings betűkkel, hogy: „sem Csik-Csatószege, sem Csik-Szentkirályon, sem Inező Ignác, sem Esztergály Ignác nevü nincs és nem is lesz!”

* * *

Az is bizonyos, hogy ezért az istóriáért betörnék az én góbé koponyámat, de nem azért vagyok góbé! . . . Olyan nevet irok ide, a milyen „sem székelyföldön, sem Budapesten nincs . . . és nem is lesz! . . .“

Székely Baka.

Képeinkhez.

Haldokló természet. Lassankint kihül a mezőn, az erdőn az élet, kiöli az életet a dér. A tél és ős közötti átmenet nem megy egyszerre, minden meg-rázkódtatás nélkül; eleinte csak az apró, törékeny virágok pusztulnak el, majd egy csipos, hideg szellő lesodorja a fák lombkoronáiról a leveleket, végül az apró fűszálakból is kihül az élet, végsőt dobban a természet szíve és következik az enyhétadó, békés aluvás. Az ős és tél közötti átmenetet tünteti fel mai szép képünk, hervadóban levő erdejével, lige-tével.

Halászat szigonynyal és csáklyával. A magyar halászat ősi, régi foglalkozásaink egyike. Mikor eleink elfoglalták a négy folyó közét, az édesvizü folyóknak halban való gazdasága felköltötték figyelmüket. A halászatot azóta folyton üzte a folyómenti nép, mert az igen jövedelmező foglalkozás volt s csak azóta hanyatlott meg, hogy a folyók medrét szabályozni kezdik, vagyis a mértföldre kiterjedő ártereket a mezőgazdaság részére mentik meg védgátak emelése által. A halászat sokféle módja közül mutat be egyet mai képünk, a szigonynyal és csáklyával való halászatot, melyhez untig elegendő három ember, egy esolnakos, egy szigonyos és egy csáklyás ember, hogy egy kis tapintattal két-három méteres harsát szigonyozhassanak.

Apróságok.

Szellemes tolvaj. Tilsit orosz városban egy tiszt szolgálja a gazdája ajtaja előtt tisztogatta a tiszt kabátját és nadrágját. Arra megy egy tolvaj, nézegeti az elegáns nadrágot és gondolja, jó volna el-emelni. Egyszerre odalép a szolgálhoz, egy czédulára néhány szót ír és odaadja neki, hogy vigye föl a tisztnek. A szolgál fölmege és lenn hagyja a ruhát. A tiszt kinyitja a borítékot és a következő titokzatos szavakat olvassa:

— Ha sikerül, jó; ha nem sikerül úgy is jó.

Sehogysen érti meg, mit akar az idegen mondani s végre leküldi a szolgát, hogy kérdezze meg. De az idegen eközben eltűnt. A szolgál siránkozva ment vissza s jelentette:

— Sikerült neki hadnagy ur! Elemelte a kabátot a nadrággal együtt.

A svéd király harisnyája. II. Oszkár svéd királyról, aki egyike a legnépszerűbb uralkodóknak, ismét kedves adomát jegyeznek föl. A király, aki a legszegényebb emberrel is szóba áll, meghallgatja minden ügyes-bajos dolgát, a minap egy kirándulása alkalmával látott egy öreg asszonyt, odament hozzá és egy aranyat adott neki. Az asszony megköszönte a király ajándékát, de azután úgy vélte, hogy valamiképp meg kell hálálnia az idegen urnak az aranyat és így szólt:

— Ha elfogadnál tőlem egy pár harisnyát, majd kötök neked és elküldöm.

— Köszönöm. — felelt a király mosolyogva. De aztán nagyon szépeknek kellene ám lenniök.

— Melyik színt szeretted legjobban? Szeretted a sziürkét?

— Jól van. Szürke szín a legjobb. Ez illik leginkább az olyan embereknek, a milyenek mi vagyunk.

— De hogyan küldjem el neked a harisnyát?

— Csak kérdezd meg a papot, az majd meg fogja mondani...

A király jót nevetett a szokatlan ajándékon, a melyet kapni fog, az asszony pedig nagy komolyan sietett haza s hozzáfogott a harisnyakötéshez.

Számrejtvény.

— Szittyá-tól. —

- 11, 24, 3, 28, 5. Ez egy vándor nemzet,
A sátor alatt él.
4, 8, 9, 2, 27. Olyan vitéz kapja,
Ki a harezban nem fél.
1, 19, 22, 21, 25. Ezt szerelmes mondja
Az imádottjáról,
18, 17, 20, 26. Az ökör lábának
Része ez legalól,
29, 14, 25, 28, 29, 10. Az embert örökös
Lakással ellátja.
6, 13, 15, 2, 29. Pattogó ostonnal
Ökreit biztatja.
23, 7, 5, 7, 8. A gyümölcsre mondjuk
Ha vaczkor vagy kökény.
1-29. Lapunkban újévkor
Kezdődő szép regény.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.
Megfejtési határidő: december 16.

Lapunk 48. számában közölt betűtalány megfejtése:

I. Kételkedés. II. Kötvény.

Helyesen fejtették meg: Farkas Anna, Nikodem Vilma, Martélyi olvasóköri, Unger Kornél, ifj. Szathmáry Sándor, Cselleng Gyula, Nagy Sándor, Banos József, Janesik Pál, Tátrai György, Krisztinus Lajos, Ember Zoltán.

A sorshuzásnál Tátrai György ur (B.-Gyarmat) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Tolnay Lajos „A jubilánsok” cz. elbeszélését küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

M. T. Csököly. Ha úgy tétetett át a népfelkelőkhöz, mielőtt katonai kötelezettségének eleget tett volna, akkor fizetni kell a hadmentességi adót.

Budapesti piaci árak.

Budapest, december hó 9-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) Buza 76--81 kg
iszavidéki 8.10 frttól 8.80 frtig, pestvidéki 7.85 frttól 8.60 frtig
fehértmegyei 8.10 frttól 8.65 frtig, bácskai 8.10 frttól 8.70 frtig
bánsági 8.10 frttól 8.70 frtig.

Rozs 70—72 kg. 6.35 frttól 6.55 frtig.
Árpa: takarmánynak 60—62 kg. 5.75 forinttól 6.00 frtig
getni való 62—64 kg. 5.40 frttól 5.60 frtig, sörfőzdei 64—66 kg
6.60 frttól 7.00 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.10 frttól 5.40 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 5.40 frttól 5.50 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	14.00	13.40	12.80	12.10	11.10	11.40	10.70	9.30	6.00

Buzakorpa, finom 4.30, durva 4.20 frt zsákkal együtt.

Egyéb magvak: mák 25—30 frt; bab fehér nagyszemű 6.00—7.50 frt, apró 6—7.00 frt, tarka 6—6.40 frt, lencse 7—9 frt, borsó héjas 4.00—5.00 forint, köles 4.15—4.45 frt, kendermag 11.50—12.00 frt, repce 11.30—11.80 frt. Lóhere 42—52 frt mm.-ként.

Takarmányvásár. Réti széna 2.00—3.00 frt, muhar 2.20—2.80 orint, zsupszalma 1.50—1.70 frt, alomszalma 1.30—1.40 frt.

Juhvásár: hizalt ürü páronként 20.00—22.00 frt, feljavított juh 17—19 frt, kiverő juh 96.00—11 20 frt, kecske 13—15 frt.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élőszulyban 4% és 45 kgr. levonás az életre. Elsőrendű 300—380 kgr. nehéz sertésért 50—51 frt., vidéki sertés könnyű páronként 250 kilóig 49—50 frt. — Szalonna 56—62.

Marhavasár fizetnek páronként: elsőrendű jármos ökörér 350—380 frtig; középminőségűért 300—340 frtig; gyenge minőségűért 260—270 frtig; hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű mm.-ként élőszulyban 31—34 frtig, hizott magyar és tarka ökör középminőségű 27—30 frtig. Fejős tehén, magyarfajt 20—32 forintig, tarka 20—32 frtig mmként. Élő borju 1 kgr. élőszulyért fizetnek minőség szerint 30—48 krt. Vágott borju 1 kgr. hussulyért fizetnek 52—56 kr.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 1.00—1.30, csirke 0.65—0.75. kappan 1.90—1.90 frtig, pulyka 4.20—5.30 frtig.

Tojás. 1 láda 38.00—39.50 frtig, meszes 00—00 frtig, teatojás 100 drb 3.30—3.40.

Tejtermékek. Teavaj 0—1.00 frt, főzővaj 60-70 kr., turó 6—12 kr. kgr.-kint.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 0.40—0.50, 1 mmázsa 3.00—4.00, Petrezselyem 100 kötés 0.00—0.00, 1 mmázsa 3.00—4.00, zeller 100 drb 0.80—1.20, karalábé 0.60—0.80, vöröshagyma 100 köt. 0.50—0.80, 1 mmázsa 2.20—2.80, foghagyma 100 köt. 0.50—0.80, 1 mmázsa 110.0—18.—, vörösrépa 100 drb 0.50—0.80, fehérrépa, fejeskáposzta 3.30—5.00, kelkáposzta 100 darab 0.80—1.00, vörös káposzta 4.00—6.00, fejjessaláta 1.20—1.40, kötött saláta 1.40—1.20, burgonya, rózsa, 1 mmázsa 1.80—2.00, sárga 2.20—2.30.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.

Szőcséplők

Pontos cím:

ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
részvénytársulat
BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉKKEL
és szakszéri felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szőcskavágók

Morzsolók

1898. évi forgalom: 26,239 bál.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

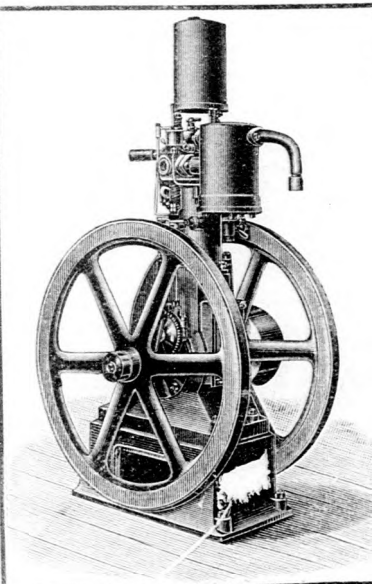
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

B U D A P E S T E N .

Petroleum és benzin motoraink,

Msz. 469.

petroleum és benzin
 lokomobiljaink

(Bánki és Csonka szab.
 rendszere.)

**adómentes és-
 ványolajjal
 a legolcsóbb
 hajtóerő.**

Hatósági engedély
 nélkül

bárhol felállítható.

nem tűzveszélyes,

egyszerű, tartós

szerkezetű,

gépészre nincs

szükség.

Árjegyzéket kívá-

natra küldünk.

95,414. sz.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi magyar kir. állami ménesbirtok folyó évi

400 q. czirokszakál termésének
eladása

ezéljából

december hó 15-én délelőtt 10 órakor

a ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A cziroknak a helyszínén történt megtekintése alapján tett ajánlatok fentemlített határidőig a ménesbirtok igazgatóságánál Mezőhegyesen (posta-, táviráda-, telephon- és vasutállomás) nyújtandók be, a hol a vonatkozó részletes feltételek is megtudhatók.

Budapest, 1899. évi november 16.

M. kir. földmivelésügyi minister.

459

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig
20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat
bármikor, pénzügyintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri
birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, VI., Váci-körút 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is aján-
lott intézetünk tíz évi fennállása óta 50.000.000 frnyi kölcsönt
szavaztatott meg.

Kurcz Lipót és Társa

photocinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-
typia, fametszet stb. útján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

BRÄNSWEDEN

János

Hajlított
1847.

MAGYARHON ELŐ LEGNÁGYOB B ES LEGJOB B IRHEVU ORAZULETE.

ÓRAK, EKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL
RÉSZELEFIZETÉSRE

Képes arjegyzek bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

4818/1899. szám.

Faeladási hirdetmény.

A lippai m. kir. főerdőhivatal irodájában

f. évi december hó 28-án délelőtt 10 órakor

a valemarei erdőgondnokság pozsegai és bulzai

*1900—1909. évi 1279·556 holdas vágásaiban tövön
álló mintegy 2350 m³ tölgyhaszonfa és 209·760 m³
tölgycser és bükküzifa eladása iránt*

zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásaival kapcsolatos nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.
Kikiállítási ár 123.250 frt, bánatpénz 12.325 frt. Bővebb felvilágosítással a lippai
m. kir. főerdőhivatal szolgál.

Lippán, 1899. november hóban.

461

M. kir. főerdőhivatal.

Magyar kölcsönös állatbiztosítás mint szövetkezet

Budapest, VII., Ferenc-körút 30. szám.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD:
LOVAK ÉS SZARVASMARHÁK elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:
 ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, — továbbá ha a szövetkezet kényszer-
 vágást kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívül mérsékeltek.

Az intézet élén állanak: Báró Sztojanovits György földbirtokos, elnök, báró Ambrózy Gyula földbirtokos, gróf Bethlen Balázs es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla es. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon földbirtokos, dr. Simay Aladár a „Magyar agrár és járadékbank r.-t.” gazdasági tanácsosa, dr. Tetétleni Armin ügyvéd, Tahy István es. és kir. kamarás, a pesti gazdasági egyesület alelnöke, földbirtokos, Zalesky Jenő földbirtokos, dr. Pajor Ignác földbirtokos, intézeti vezérigazgató, igazgatósági tagok.

Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Feladási hirdetmény.

A *liptó-ujvári m. kir. főerdőhivatal* kerületéhez tartozó *likankai m. kir. erdőgondnokságban* az 1900. évtől bezárólag 1902. évig, tehát három egymásután következő éven át az üzemtervileg előirt vágásokban termelhető

épületi-műszer és tűzifának tövön az erdőben és kat. holdankinti egységáruk mellett való értékesítése iránt a *liptó-ujvári m. kir. főerdőhivatal* irodájában

a *folyó 1899. évi december hó 18-án délelőtti 10 órakor* zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartani.

Az általános árverési és szerződési feltételek a *liptó-ujvári m. kir. főerdőhivatal*-nál és a *Rózsahegyen* székelő *likankai m. kir. erdőgondnokságnál* megtekinthetők.

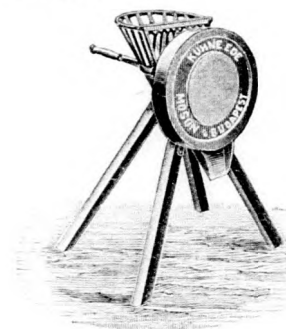
Liptó-Ujvár, 1899. évi november 20-án.

A *m. kir. főerdőhivatal.*

462

KÜHNE E. gazdasági gépgyára MOSONBAN.

Alakult 1856.

A beálló téli időnyre ajánlja legjobb rendszerű és leggondosabb kivitelű:

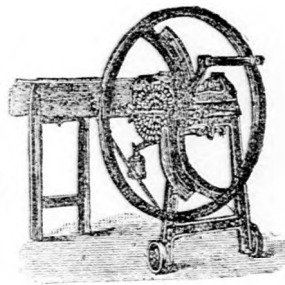
Szecsavágóit, répvágóit, daráló gépeit,

eredeti angol „Rapid” daralók erőhajtásra, kukoricza-morzsolóit, takarmányfüllesztőit,

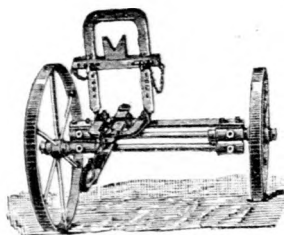
A czég ajánlkozik teljes takarmánykamra berendezések tervezésére és eszközlésére.

FORAKTÁR: Budapest, VI., Váci-körút 57 a.

Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

Alakult 1856

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon „új és figyelemre méltó” jelzővel kitüntetve.

Szab. kéttengelyű „Bóni” eketaliga.

!! Legújabb szerkezet!!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonóerőt igényel.

Pillanat alatt állítható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eduárd és társainál.

Budapesten: A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
Alkotmány-utca 31. szám.)

Bächer és Melichar czégnél (VI. Nagymező-utca 68.)

Más rendszerű vas-eketaligákat átalakításra elvállalunk.

A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár
részvénytársaság:

szarvasmarha, borju, juh, kecske,
bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni.
A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni.
A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő

előleget nyújt

hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Vasúti küldemények czimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros.

Levél-, sürgöny, telefontím: „Vásárpénztár — Budapest.”

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG)
ezelőtt PFANHAUSER & Co.
ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLÖZŐ-GÉPEK)
MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
* BUDAPEST *
VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.
(ROYAL SZÁLLODA)

Gabonáinkat Vetőmagvak

értékesítsük a

legelőnyösebb beszerzése és értékesítése

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

➔ Szuperfoszfát, ➔

chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammon
és egyéb műtrágyaféléket, továbbá

I^a rézgálicz 98—99%

jegecsekben és örölve, valamint egyéb permetező anyagokat legjutányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, VÁCZI-KÖRÚT 21.